

التعريف بإنجيل يهوذا

معرفة إنجيل يهوذا

اكتشاف نسخة من إنجيل يهوذا تعود لما بين القرن الثالث والرابع من
الميلاد (١٠).

كشف نسخة من إنجيل يهوذا كه به قرن سوم و چهارم بعد از ميلاد باز
می‌گردد [١٠]

تنبيه: مع أن إنجيل يهوذا تم اكتشافه في السبعينيات من القرن المنصرم
إلأنه لم يخرج للعالم إلا بعد بداية دعوة الإمام أحمد الحسن (ع)!

توجه: با وجود اینکه انجيل يهوذا در دهه هفتاد قرن گذشته كشف شد، اين
اكتشاف برای جهانیان آشکار نشد، مگر بعد از آغاز دعوت امام
احمد الحسن ع!

في أوائل السبعينيات من القرن الماضي اكتشف بعض الفلاحين المصريين -
في إحدى قرى محافظة المنيا على بعد تقريبا 300 كم جنوب القاهرة
مخطوطة "إنجيل يهوذا" مكتوبا باللغة القبطية على ورق البردي (بطريقة
الكشكول Codex)، ثم إن الفلاحين قاموا ببيعها لأحد التجار في الآثار،
وتنقلت المخطوطة بعد ذلك بين أيادي مختلفة لتجار آثار، وحفظت البردية في
خزينة أحد البنوك لعدة سنوات دون صيانة أو ترميم مما أدى إلى تاكلها. ثم

شاء الله سبحانه وتعالى أن تصل المخطوطة إلى يد العلماء، الذين أخذوا في تجميعها بعد جهود كبيرة إلى أن تعرفوا على ما يسمى الآن بـ (إنجيل يهوذا).

در اوایل دهه هفتاد قرن گذشته برخی از کشاورزان مصری در یکی از روستاهای استان «منیا» که تقریباً در ۳۰۰ کیلومتری جنوب قاهره است، نسخه‌ای خطی از «انجیل یهوذا» را کشف کردند که روی پاپیروس (با ساختار کتابی Codex) به زبان قبطی نوشته شده بود و آن را به یکی از تاجران آثار باستانی فروختند. پس از آن، این نسخه خطی بین تاجران آثار باستانی دست‌به‌دست شد. این پاپیروس چندین سال در خزانه یکی از بانکها بدون حفاظت یا مرمت نگهداری شد؛ سپس خداوند سبحان و متعال اراده فرمود تا این نسخه خطی به دست دانشمندان برسد؛ دانشمندان که بعد از تلاشهای فراوان اقدام به جمع‌آوری آن کردند تا در نهایت آنچه را که هم‌کنون «انجیل یهوذا» نامیده می‌شود معرفی نمودند.

تمت ترجمة الوثيقة من اللغة القبطية إلى اللغة الإنجليزية في نهاية عام 2005، وأفرج عن هذه الترجمة في 6 إبريل من عام 2006م، حيث أعلنت صحيفة واشنطن تايمز (THE WASHINGTON TIMES) في عددها الصادر في 7 إبريل 2006 أن الجمعية الجغرافية الدولية (National Geographic) أزاحت النقاب عن إحدى المخطوطات الأثرية أو الأناجيل التي يعود تاريخها إلى بداية القرن الثالث الميلادي.

برگردان این سند از زبان قبطی به زبان انگلیسی در پایان سال ۲۰۰۵ به‌تمام رسید و در ۶ آوریل سال ۲۰۰۶ [۱۷ فروردین ۱۳۸۵ ش] از این برگردان رونمایی شد؛ به‌گونه‌ای که روزنامه واشنگتن‌تايمز [THE WASHINGTON TIMES] در شماره‌ای که در تاریخ ۷ آوریل ۲۰۰۶ منتشر شد اعلام کرد که «انجمن نشنال جئوگرافیک» [National

Geographic] نقاب از چهرهٔ یکی از دست‌نوشته‌های باستانی یا انجیل‌هایی برداشته است که تاریخ آن به ابتدای قرن سوم میلادی باز می‌گردد.

من أجل توثيق وصيانة وترجمة المخطوطة قامت الجمعية الجغرافية الوطنية ناشيونال جيوغرافيك سوسيتي (The National Geographic Society) بالتعاون مع مؤسسة ماسينياس للفنون العتيقة (Maecenas Foundation for Ancient Art) ومعهد ويت للكشوف التاريخية (Waitt Institute for Historical Discovery) بالتعاون مع العالم السويسري رودلف كاسر وهو أحد أكبر العلماء في الدراسات القبطية، ليقوم باستعادة وكتابة ونسخ وترجمة النص الموجود في المخطوطة، والتي تحتوي بالإضافة إلى إنجيل يهوذا إلى النص المسمى جيمس ورسالة بطرس لفيليب وجزءاً من النص الذي كان العلماء يطلقون عليه كتاب العنصر الآخر.

به‌جهت مستندسازی، حفظ و ترجمهٔ این نوشتار خطی «انجمن نشنال‌جئوگرافیک» [The National Geographic Society] با همکاری «موسسهٔ هنرهای باستانی ماسیناس» [Maecenas Foundation for Ancient Art] و «انستیتوی اکتشافات تاریخی ویت» [Waitt Institute for Historical Discovery] با همکاری دانشمند سوئیسی «رودلف کازر» که یکی از بزرگترین دانشمندان پژوهش‌های قبطی است اقدام به استرداد، نوشتن، نسخه‌برداری و ترجمهٔ متن موجود در این نسخهٔ خطی نمودند. این نسخه علاوه بر انجیل یهوذا، شامل متن جیمز، و رسالهٔ پطرس متعلق به فیلیپ، و بخشی از متنی است که دانشمندان آن را کتاب «عنصر دیگر» می‌نامند.

وبالفعل قامت اللجان العلمية والخبراء بتوثيق المخطوطة وتأكيد عمرها باستخدام أحدث أنظمة ووسائل وأدوات التدقيق:

در همین حین هیئتهای علمی و متخصصان اقدام به مستندسازی و برآورد عمر آن با جدیدترین متدها و ابزار و ادوات، با بالاترین دقت نمودند:

۱. اختبار الكربون لتحديد عمر ورق البردي

تم أخذ عينات من ورق البردي وإخضاعها لاختبارات من الكربون المشع (كربون 14) بجامعة أريزونا - تكسون، وأكدت النتائج أن تاريخ المخطوطة هو ما بين 220 و 340 للميلاد، كما صرح بذلك تيم جول (Tim Jull) مدير مختبرات تحديد العمر بأريزونا واختصاصي البحوث العلمية جريج هودنجس (Greg Hodings).

۱. آزمایش کربن برای تعیین عمر کاغذ این سند:

نمونه‌هایی از پاپيروس گرفته شد و این نمونه‌ها را در دانشگاه تاکسون آریزونا در معرض آزمایشات کربن پرتوزا (کربن ۱۴) قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که تاریخ این سند خطی به ۲۲۰ تا ۳۴۰ میلادی بازمی‌گردد؛ بطوری که «تیم جول» [Tim Jull] مدیر آزمایش‌های تعیین عمر در آریزونا و متخصص پژوهش‌های علمی «گرگ هودینگز» [Greg Hodings] این مطلب را به‌صراحت اعلام کردند.

۲. تحليل الحبر

قامت مؤسسة مكروناؤسوشييتس المتخصصة في التحاليل الشرعية للحبر بإجراء اختبار نفاذية الحبر على عينات من الحبر المستخدم في كتابة إنجيل يهوذا، وذلك بواسطة المايكروسكوب الإلكتروني (transmission electron microscopy TEM)، وأعلنت المؤسسة في تقريرها عن تطابق عناصر ومكونات الحبر مع العناصر التي كانت تستخدم لصناعة الحبر المعروف في

القرنين الثالث والرابع الميلاديين. كما كشفت التحاليل الأخرى التي أجريت بواسطة مطياف رامان (Raman spectroscopy) أن الحبر المستخدم احتوى أيضاً على مكون معدني أصفر يشبه المادة المستخدمة في أحبار القرن الثالث الميلادي.

٢. تجزيه و تحليل جوهري

مؤسسة مكرون [mccrone associates] مرجع رسمي در بررسی جوهري با استفاده از ميكروسكوب الكتروني [transmission electron microscopy TEM] اقدام به انجام آزمایش تطابق جوهري نمود؛ آن هم با نمونه‌هایی از جوهري که در نوشتن انجيلها استفاده می‌شد؛ و گزارش خود را مبني بر تطابق داشتن عناصر و تركيبات اين جوهري با عناصر و تركيبات جوهري مورد استفاده در قرون سوم و چهارم اعلام کرد. تجزيه و تحليل‌های دیگری که با استفاده از «طيفسنجی رامان» [Raman spectroscopy] صورت گرفت مشخص کرد که اين جوهري، شامل تركيبات زردرنگی است که در جوهريهای قرن سوم میلادی استفاده می‌شده.

٣. اختبار التصوير الطيفي

تم إخضاع عينات من الوثيقة لاختبارات الصور ذات الأطياف المتعددة والتي أجريت في مختبرات الطيف المتعدد بجامعة بريغهاميونج بسويسرا، وكشفت الفحوصات التي أجريت على نبات البردي المكتوب عليه (إنجيل يهوذا) أن البردي استجاب لتلك الاختبارات بنفس الطريقة التي يستجيب بها البردي القديم. كما تم إخضاع بعض عينات الحبر لاختبارات الطيف المتعدد. وقد جاءت النتائج مطابقة لنفس مواصفات الحبر ذي المادة المعدنية الصفراء والأحبار الكربونية التي استخدمت في القرنين الثالث أو الرابع الميلادي. ومثلما تبين من نتائج الاختبارات الأخرى المادية أو النصية فإن نتائج اختبارات التصوير الطيفي المتعدد قد كشفت عن أن هذه الوثيقة هي وثيقة أصلية مصرية يعود تاريخها إلى القرن الثالث أو الرابع الميلادي.

٣. آزمایش تصویربرداری طیفی:

آزمایش‌های تصویربرداری طیفی روی نمونه‌های دیگری از این سند در آزمایشگاه طیفی دانشگاه برینگهام یانگ سوئیس به انجام رسید و تحقیقات انجام‌شده روی گیاه پاپیروسی که انجیل یهوذا روی آن نوشته شده بود مشخص کرد این پاپيروس به آزمایش‌ها به همان صورتی پاسخ می‌دهد که پاپيروس‌های قدیمی پاسخ می‌دهند. همچنین آزمایشات طیفی متعددی بر روی جوهر صورت گرفت و نتیجه آن مطابق با همان ویژگی‌های جوهری بود که در قرن سوم و چهارم میلادی مورد استفاده قرار می‌گرفت. از جمله این تطبیق‌ها، دارا بودن ماده معدنی زردرنگ و جوهرهای کربنی است که در این قرون استفاده می‌شده است. مانند نتایج آزمایشات دیگری که روی مواد یا متن صورت گرفت، نتایج آزمایشات تصویربرداری طیفی مشخص کرد این سند، سندِ مصریِ اصالتداری است که تاریخش به قرن سوم یا چهارم میلادی بازمی‌گردد.

٤. تحلیل السياق النصي والدلالي لإنجيل يهوذا

قام ثلاثة من كبار العلماء (وهم المؤرخ رودولف كاسر الأستاذ السابق بجامعة جنيف ورئيس لجنة ترجمة المخطوطات التي تم العثور عليها بنجع حمادي بمصر عام 1945. مارفنماير العالم المتخصص في دراسات الإنجيل بجامعة تشابمان، أورانج، كاليفورنيا، وستيفن إيميل الأستاذ المتخصص في الدراسات القبطية (المسيحية المصرية) بجامعة منستر بألمانيا) بتحليل السياق النصي والدلالي لإنجيل يهوذا، وقد اتفق هؤلاء العلماء على أنّ المفاهيم اللاهوتية والتراكيب اللغوية هي مماثلة لتلك التي تضمنتها مخطوطات نجع حمادي، وذلك أنّ تلك المجموعة الكبيرة من المخطوطات والنصوص التي تم اكتشافها بنجع حمادي يعود تاريخها إلى نفس الفترة

والتاريخ الذي كتب فيه إنجيل يهوذا. وقد صرح ستيفن إيميل حول إمكانية اختراع أو تلفيق مثل هذه الوثيقة بقوله: "ليس لدي أدنى شك إطلاقاً في أن هذه المخطوطة هي عمل مصري أصلي وأثر قديم وأنها تحتوي على حقائق أصلية وقديمة تعود إلى عهد الكتابات الكنسية الأصلية الأبوكريفية القديمة".

٤. بررسی و تحلیل سبک و سياق متنی و معنایی انجیل یهوذا:

سه تن از دانشمندان بزرگ اقدام به بررسی سبک و سیاق متنی و معنایی انجیل یهوذا نمودند. نفر اول، مورخ، رودلف کازر، استاد پیشین دانشگاه ژنو و رئیس هیئت ترجمه اسناد خطی بود که در نجع حمادی مصر در سال ۱۹۴۵ م به دست آوردند. نفر دوم مارفن مایر، دانشمند متخصص در پژوهش‌های انجیلی در دانشگاه چاپمن اورنج کالیفرنیا، و نفر سوم، استیون امیل استاد متخصص در پژوهش‌های قبطی «مسیحیت مصری» در دانشگاه مونستر آلمان بود. این دانشمندان اتفاق نظر دارند که مفاهیم لاهوتی و ترکیب‌های لغوی این انجیل، همانند مفاهیم و ترکیباتی است که دست‌نوشته‌های نجع حمادی در بردارند. تاریخ این مجموعه بزرگ از نوشتارهای خطی و متونی که در نجع حمادی کشف شد به همان دوران و تاریخی می‌رسد که انجیل یهوذا در آن به نگارش درآمده است. استیون امیل درباره امکان ایجاد یا تلفیق چنین سندی تصریح کرده است: «کوچکترین شکی ندارم که این نسخه خطی، کالای مصری اصیل و اثری قدیمی است که حاوی حقایق اصیل و قدیمی است که به دوران نوشته‌های اصیل کلیسا، اپوکریفای قدیم بازمی‌گردد.»

٥. تحلیل بلیوگرافیا الخط وطريقة نسخ المخطوطة

قام ستيفن إيميل أستاذ الدراسات القبطية بجامعة منستر بألمانيا بتحليل بليوگرافيا الخط وطريقة نسخ مخطوطة إنجيل يهوذا وقدم التقويم التالي للوثيقة: "إنَّ الطريقة التي كتبت بها مخطوطة إنجيل يهوذا تذكرني جداً بكتابات ومخطوطات نجع حمادي"، وقد صرح بهذا الكلام وهو يشير إلى المخطوطات القديمة والشهيرة التي تم العثور عليها في منطقة نجع

حمادي. "إنها لا تطابق أياً من تلك المخطوطات ولكنها مخطوطة تشبه تلك المخطوطات، وبما أن تاريخ مخطوطات نجع حمادي يعود بصورة تقريبية إلى النصف الثاني من القرن الرابع أو الربع الأول من القرن الخامس الميلادي فإنني أميل فوراً إلى القول إلى أن إنجيل يهوذا قد تمت كتابته وخطه في نفس تلك الفترة، ودعنا نقول حوالي العام 400 للميلاد". كما ذكر إميل أيضاً بأن أي مزور في العصر الحديث لن يتمكن من استنساخ أو تزوير وثيقة كهذه. "لكي يقوم مزور بتقليد أو تزوير مثل هذه الوثيقة فإنه يلزمه ليس فقط الحصول على مادة البردي الحقيقية وليس ببساطة أي بردي ولكن البردي القديم" وأضاف: "وعليه أيضاً أن يعرف كيف يقلد طريقة الكتابة والخط القبطي القديم المستخدم خلال تلك الفترة القديمة. علماً بأن عدد العلماء المتخصصين في الدراسات القبطية هم عدد قليل ونادر. وأضاف إميل قائلاً: "وعليه أيضاً أن يقوم بتأليف نص باللغة القبطية على أن يكون صحيحاً من حيث اللغة والأسلوب القبطي وأن يكون مقنعاً أيضاً. علماً بأن عدد العلماء المتخصصين الذين يمكنهم القيام بذلك هو أقل من عدد العلماء الذين يمكنهم قراءة اللغة القبطية".

٥. تجزيه وتحليل پالنوگرافی [Palaeography]: دانش قرائت خطوط

باستانی. (مترجم)

خط و نحوه نگارش این دستنوشته:

استیون امیل استاد پژوهش‌های قبطی در دانشگاه مونستر آلمان- به تحلیل پالنوگرافی خط و نحوه نگارش دستنوشته انجیل یهوذا پرداخت و اطلاعات زیر را درباره این سند ارائه داد: «نحوه نگارش دستنوشته انجیل یهوذا، به‌واقع مرا به یاد نگاشتها و دستنوشته‌های نجع حمادی می‌اندازد.» او به چنین نکته‌ای تصریح می‌کند، در حالی که به دستنوشته‌های قدیمی و مشهوری که اکتشافشان در منطقه نجع حمادی صورت پذیرفته است چنین اشاری دارد: «این نسخه خطی مطابق با هیچیک از آن نسخه‌های خطی نیست؛ اما شبیه آنهاست و از آنجا که تاریخ نسخه‌های نجع حمادی تقریباً به نیمه دوم قرن چهارم یا ربع اول قرن پنجم میلادی بازمی‌گردد، من

بی‌درنگ می‌گویم نوشتن انجیل یهوذا در همان زمان به اتمام رسیده است و بگذارید بگویم حوالی سال ۴۰۰ میلادی». همان‌طور که امیل نیز بیان می‌کند هیچ جاعلی در این زمان نمی‌تواند چنین سندی را نسخه‌برداری یا جعل کند: «برای اینکه جاعلی بتواند اقدام به جعل یا ساختن چنین سندی کند، نغتها لازم است او ماده‌ی اصلی پاپیروس را در اختیار داشته باشد که این به‌سادگی داشتن هر پاپیروسی نیست، بلکه باید پاپیروسی کهن بوده باشد به‌علاوه او باید بداند چگونه سبک نگارش و خط قبطی را تقلید کند؛ آنهم خط قبطی که در آن دوران کهن استفاده می‌شده است؛ و این در حالی است که دانشمندان متخصص در زمینه‌ی پژوهش‌های قبطی بسیار اندک و نادر هستند.» و امیل این‌چنین ادامه می‌دهد: «همچنین او باید متنی به زبان قبطی به‌وجود بیاورد که از نظر زبان و اسلوب قبطی، صحیح و قانع‌کننده نیز باشد؛ باید توجه داشت تعداد دانشمندان متخصصی که می‌توانند به چنین کاری اقدام کنند، کمتر از دانشمندانی است که می‌توانند زبان قبطی را بخوانند.»

* * *

[۱۰]- المعلومات حول اكتشاف نسخة إنجيل يهوذا وتوثيقها مستقاة مما نشرته الجمعية الجغرافية (National Geographic)، ويمكن الاطلاع على التفاصيل والمقال الأصلي على موقع الجمعية: <https://www.nationalgeographic.com/science/article/lost-gospel-judas-revealed-jesus-archaeology>

<https://www.npr.org/2006/04/06/5327692/the-lost-gospel-of-judas-iscariot?t=1641413127155>

<http://ngm.nationalgeographic.com/2006/05/judas-gospel/cockburn-text.html>

[۱۰]- مطالب مرتبط با اكتشاف نسخة إنجيل يهوذا و مستندات آن برگرفته از انجمن نشنال‌جئوگرافیک (National Geographic) است و می‌توان از طریق وبسایت انجمن به تفصیل و مقالات اصلی آن دسترسی پیدا کرد:

<http://ngm.nationalgeographic.com/2006/05/judas-gospel/cockburn-text.html>.